

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

Desirable Characteristics of school Administrators Under the Office of Educational Service Area in Sakon Nakhon

ธวัชชัย ทัพคำภา¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดิ์ โพธิ์วัฒน์² ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร³

Tawatchai Tapkampa¹ Asst. Prof. Dr.Sawat Pothivat² Dr.Yaovalak Sutacort³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และสำนักงานเขตพื้นที่ปฏิบัติงาน 3) หาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 583 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test ชนิด Independent samples และการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารโรงเรียน

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Master of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}Course teacher in Master of Education Program And Doctor of Education Program in Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, ธวัชชัย ทัพคำภา, khumchomphoo@gmail.com

รับเมื่อ 20 มีนาคม 2563 แก้ไข 30 เมษายน 2563 ตอรับ 9 พฤษภาคม 2563

ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ไว้ 3 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านบริหารจัดการ

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) examine the desirable characteristics of school administrators under Primary Educational Service Area Office () in Sakon Nakhon Province, 2) compare the desirable characteristics of school PESAO administrators under PESAO in Sakon Nakhon Province, classified by position attained, school sizes, work experiences, and individual area office, and 3) establish the guidelines for developing desirable characteristics of school administrators under PESAO in Sakon Nakhon Province. The sample was a total 363 participants, including school administrators and teachers working under PESAO in Sakon Nakhon Province. The instruments for data collection was a set of questionnaires and interview forms. The statistics for data analysis comprised percentage, mean, standard deviation. The hypotheses were tested by t-test for Independent Samples, and One-Way ANOVA.

The findings were as follows:

1. The overall desirable characteristics of school administrators under PESAO in Sakon Nakhon Province, as perceived by school administrators and teachers were at a high level.

2. The desirable characteristics of school administrators under PESAO in Sakon Nakhon Province, as perceived by participants classified by school sizes were not different in overall. School administrators and teachers from small-sized schools expressed their opinions more than ones from medium and big-sized schools at the 0.05 level of significance. The opinions of school administrators working at medium-sized schools and big-sized schools were not different. The opinions of participants with different work experiences on the desirable characteristics of school administrators as a whole and each aspect showed no difference. In terms of area office, participants from Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3 expressed opinions more than ones from Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2 at the 0.05 level of significance, whereas each aspect was not different.

3. The proposed guidelines for developing the desirable characteristics of school administrators under Primary Education Service Area in Sakon Nakhon Province consisted of three aspects: Visions, Personality, and Administrative Management.

Keywords: Desirable Characteristics, school Administrators

ภูมิหลัง

ในสภาพที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การจัดการบริหารองค์การต่าง ๆ จะต้องตามความเปลี่ยนแปลงให้ทัน มิเช่นนั้นจะถูกทิ้งให้ล้าหลัง และจะประสบความล้มเหลวในการบริหารองค์การนั้น ๆ เพราะความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์การขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหาร องค์การทุกองค์การไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือเอกชน ผู้บริหารนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า ผู้บริหาร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติหมายถึงบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิผลของงานเป็นอย่างยิ่ง หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้ายิ่งคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดการบริหารงานถูกต้อง หรือดีเพียงใดก็ตาม ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้น ๆ ย่อมสมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติเหมาะสม มีพฤติกรรม ในการนำที่ถูกต้อง เหมาะสมเพราะความสำเร็จของงานทุกด้าน ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิผลการศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะส่งผลต่อเนื่องไปสู่การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง คุณภาพของคนเป็นสิ่งที่สำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ แต่คนจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิผลเนื่องจากการศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ผลจากการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลเสนอสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารให้เหมาะสมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงานประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและสำนักงานเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร

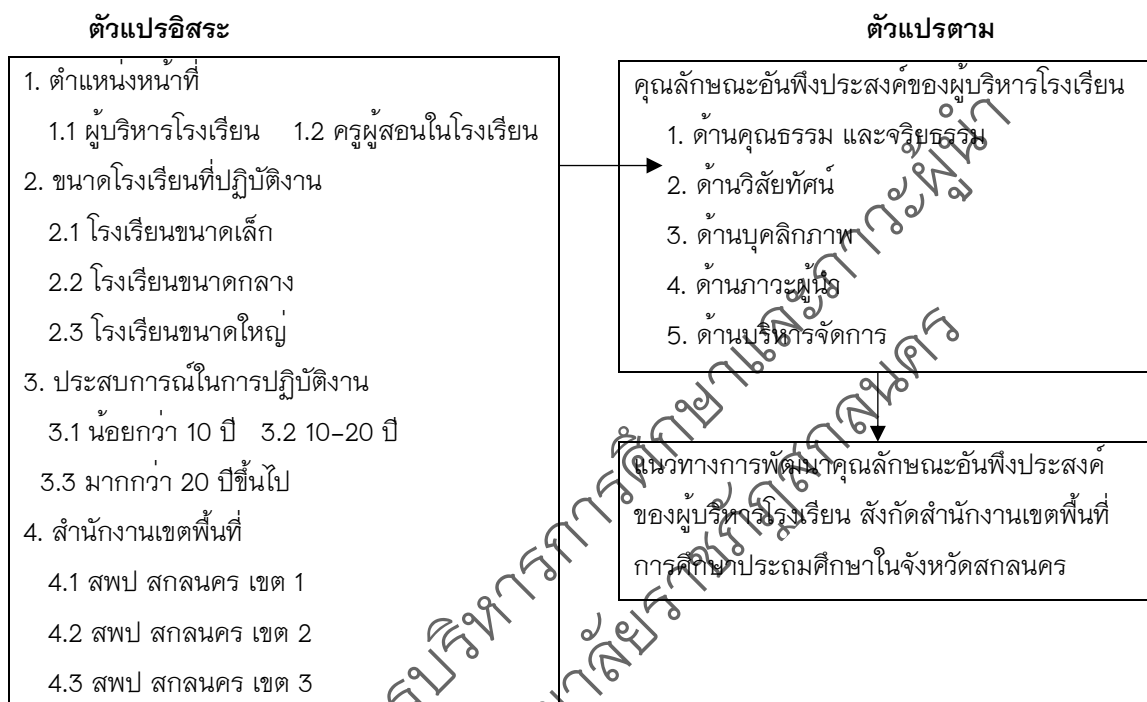
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และสำนักงานเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6,359 คน จำแนกผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 615 คน ครูผู้สอน ในสถานศึกษาจำนวน 5,744 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2562 ซึ่งได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กำหนดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีทั้งหมด 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มของแต่ละขนาดของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 269 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 261 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 85 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 615 โรงเรียน เจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียน โดยใช้เกณฑ์อัตราส่วน 2:1 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 121 คน ครูผู้สอน จำนวน 242 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของ ไคเคอร์ท (Likert Scale) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ไปทดลองใช้กับโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 40 คน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.43- .89 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้ ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 363 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองและส่งไปรษณีย์ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 363 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.45$) ด้านบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.44$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.44$)

ด้านบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนครตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ด้านวิสัยทัศน์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านบริหารจัดการ ภาพโดยรวม อยู่ในระดับมากและเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจากผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องการได้รับการปลูกฝังทั้งในหลักสูตรการเรียนการสอน และหลักสูตรการอบรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ต้องมีคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทภักดิ์ สุโข (2559, หน้า 99-102) ได้กล่าวไว้ถึง ผู้บริหารจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ ต้องมีทักษะหรือความสามารถ 8 ด้านคือ 1) ด้านความเป็นผู้นำ 2) ด้านความสามารถในการบริหาร 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านการสื่อสาร 5) ด้านบุคลิกภาพ 6) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 7) ด้านการทำงานเป็น 8) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ผู้บริหาร และครูผู้สอน ภาพโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานแตกต่างกัน อาทิผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสถานศึกษาถือเป็นหัวหน้าหน่วยงานสูงสุด ความรับผิดชอบทั้งหมดของสถานศึกษา ส่วนครูจะปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา ซึ่งจะรับผิดชอบต่อหน่วยงานในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562, หน้า 84) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมืออาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามประสบการณ์ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าได้รับข้อมูลข่าวสารภายในจังหวัดเดียวกัน อาจมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งประกอบกับการวิจัยนี้เป็นการวิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ในพื้นที่เดียวกัน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในจังหวัดสกลนครมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ ชูติมา ศิริไพวัฒน์ (2561, หน้า 88) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน

ขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทำให้คิดเห็นในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์ฤทธิ์ นามเหลา (2560, หน้า 100) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่ำกว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ และผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีขอบข่ายงานแบบเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย (2562, หน้า 110) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน โดยภาพรวม ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอาจเป็นเพราะบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ส่วน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่เหลือไม่มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุมณา อุดม (2558, หน้า 139) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู จำแนกตามเขตอำเภอ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ภาพโดยรวม อยู่ในระดับมาก จึงเป็นข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้นำไปปรับเปลี่ยนการบริหารที่มีคุณภาพ และปรับปรุงให้ตนเองเป็นผู้บริหารที่พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านวิสัยทัศน์ จึงเป็นข้อมูลในการพัฒนาทักษะด้านวิสัยทัศน์ เพื่อการบริหารที่มีคุณภาพต่อไป

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม จึงเป็นข้อมูลในการพิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาในการคัดเลือกบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนควรคำนึงถึงคุณสมบัติด้านคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการบริหารโรงเรียน โดยการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้บริหารที่บริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินา ศิริโพรวณ. (2561). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณรงค์ฤทธิ์ นามเหล่า. (2560). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นันทศักดิ์ สุโข. (2559). *คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกรุงเข้าสู่ประชาคมอาเซียนตามความ คิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- เลิศณรงค์ นามวงศ์ชัย. (2562). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีอาชีพในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปังกาฬ วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 30-45
- สุมณา อุดม. (2558). *คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.